

**Naar de
derde graad**

in SJIB

INHOUDSTAFEL

<1>	INHOUDSTAFEL	3
<2>	WOORD VOORAF	4
<3>	DE ONDERWIJSSTRUCTUUR IN ONZE SCHOOL	5
<4>	LESSENTABEL 3DE GRAAD ASO	6
4.1	LESSENTABEL VAN DE VIER ASO-RICHTINGEN IN SJIB	6
4.2	UITLEG BIJ LESSENTABELLEN ASO	7
<5>	LESSENTABEL 3DE GRAAD TSO	8
5.1	LESSENTABEL SOCIALE EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN	8
5.2	INTEGRALE OPDRACHTEN OF IO	8
<6>	ONDERSCHIED ASO EN TSO	9
6.1	KENMERKEN VAN HET ASO	9
6.2	KENMERKEN VAN STW	9
<7>	UITLEG BIJ STUDIERICHTINGEN IN HET ASO	10
7.1	VIER COMPONENTEN	10
7.2	VIER STUDIERICHTINGEN EN HUN DOORSTROOMMOGELIJKHEDEN ..	11
<8>	UITLEG BIJ DE STUDIERICHTING SOCIALE EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN (STW)	16
<9>	OVERGANG VAN 2DE NAAR 3DE GRAAD	18
<10>	KIEZEN VOOR DE 3DE GRAAD	19
10.1	ALGEMENE TIPS BIJ JE KEUZE	19
<11>	DELIBERATIEBESLISSINGEN	20

WOORD VOORAF

Geachte ouder
Beste leerling

Nu het einde van je vierde jaar in zicht is, heb je waarschijnlijk wel een goed idee van je capaciteiten en welke richting je later uit wil.

Als jij je goed voelt in je huidige richting en er goed presteert, kan je gewoon doorstromen naar een gelijkaardige richting in de 3de graad. Zo niet, dan moet je alles even op een rij zetten en daaruit de juiste conclusie trekken ...

Als je vragen hebt over een andere studierichting, wend je je best tot de school die de studierichting aanbiedt. Je vindt een overzicht van de studierichtingen die onze scholengemeenschap Aarschot-Betekom aanbiedt op www.arcadiascholen.be/studieaanbod/.

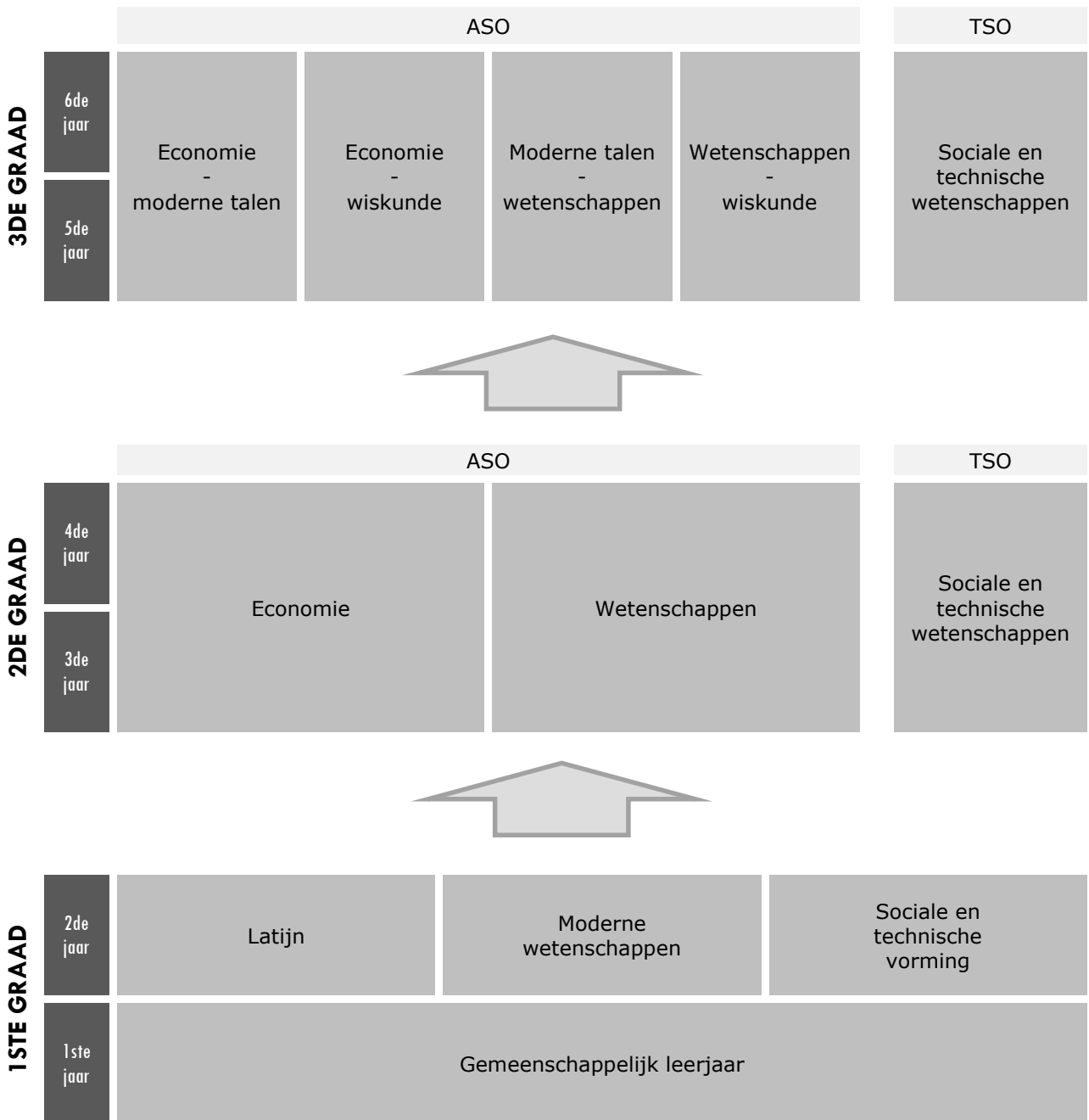
Veel informatie vind je ook op www.onderwijskiezer.be of bij het CLB (016 56 72 39). Je vindt daar ook uitleg over de vervolgopleidingen in het hoger onderwijs.

De keuze voor de 3de graad is normaal je laatste keuze in het secundair onderwijs. In principe voltooi je de twee laatste jaren van het secundair onderwijs in dezelfde studierichting.

Die keuze is dus belangrijk. Zorg daarom dat je een goed kiest. Neem de tijd om elke studierichting en wat ze aanbiedt, nauwkeurig te bestuderen.

<3>

DE ONDERWIJSSTRUCTUUR IN ONZE SCHOOL

4.1 LESSENTABEL VAN DE VIER ASO-RICHTINGEN IN SJIB

	Economie - Moderne Talen		Economie - Wiskunde		Moderne talen - Wetenschappen		Wetenschappen - Wiskunde		
	5de jaar	6de jaar	5de jaar	6de jaar	5de jaar	6de jaar	5de jaar	6de jaar	
Godsdienst	2	2	2	2	2	2	2	2	
Geschiedenis	2	2	2	2	2	2	2	2	
Esthetica	2	-	2	-	2	-	2	-	
Lichamelijke opvoeding	2	2	2	2	2	2	2	2	
Nederlands	4	4	4	4	4	4	4	4	
Frans	4	4	3	3	4	4	3	3	
Engels	3	3	2	2	3	3	2	2	
Duits	3	3	1	1	3	3	1	1	
Wiskunde	3 of 4*	3 of 4*	6	6	4	4	6	6	
Aardrijkskunde	1	1	1	1	1	2	1	2	
Biologie	-	-	1	1	2	2	2	2	
Chemie	-	-	1	1	2	2	2	2	
Fysica	-	-	1	1	2	2	2	2	
Natuurwetenschappen	2	2	-	-	-	-	-	-	
Economie	4	4	4	4	-	-	-	-	
Seminarie economie		2	-	2**	-	-	-	-	
Seminarie wiskunde				2**				2**	
Seminarie wetenschappen							1	2**	
Totaal	32 u. of 33 u.*		32 u. of 33 u.*		32 u.	32 u.	33 u.	32 u.	32 u.

* In de richting Economie - Moderne Talen kan je het pakket wiskunde aanvullen tot 4 u. Je volgt dan wel 33 u. les per week.

** Als het pakket van 6 u. wiskunde volgt, kun je in het 6de jaar een aanvullend pakket met 2 u. extra wiskunde kiezen. Kies je dat niet, dan volg je naargelang je richting het seminarie economie of het seminarie wetenschappen.

4.2 UITLEG BIJ LESSENTABELLEN ASO

De basis van het lessenpakket van een studierichting is op elke school hetzelfde. Op onze school kozen we ervoor om dat basispakket in elke richting aan te vullen met vakken of seminaries die de eigenheid van de richting versterken om de leerlingen zo beter voor te bereiden op het hoger onderwijs.

- ▶ De leerlingen die een pakket van 6 u. wiskunde volgen, kunnen in het 6de jaar voor **2 u. extra wiskunde** kiezen. Ideaal voor bollebozen die zich nog meer willen verdiepen in de mysteries van de wiskunde.
- ▶ Wie niet voor het extra pakketje wiskunde kiest, volgt naargelang zijn of haar richting het **seminarie economie** of het **seminarie wetenschappen**.
- ▶ De leerlingen in de richting Economie - moderne talen kunnen kiezen voor een pakket van **3 of 4 u. wiskunde**. Wie voor dat laatste kiest, volgt wel een weekschema met 33 lessen. Leerlingen die voor 4 u. kiezen, tonen uiteraard voldoende talent én motivatie voor wiskunde en volgen die optie in het vijfde én het zesde jaar.
- ▶ De richtingen moderne talen versterken we met een **extra uur Duits**. Leerlingen in die richting krijgen 3 uur Duits zowel in het 5de als in het 6de jaar. Ook in de andere richtingen bieden we in het 5de en het 6de jaar een uur Duits aan, omdat de leerlingen later zowel in de academische wereld als in het bedrijfsleven veel in aanraking zullen komen met die taal.
- ▶ De richtingen wetenschappen versterken we met een **extra uur biologie**. Leerlingen in die richtingen krijgen nu 2 uur biologie zowel in het 5de als in het 6de jaar.
- ▶ Iedereen krijgt **2 uur esthetica** in het 5de jaar. Een levendige omgang met alle uitingen van kunst en cultuur, dat is volgens ons een essentieel onderdeel van de *algemene* vorming die aso hoort te zijn. De kennis, interesses en open blik die je tijdens je jonge jaren opdoet, blijf je immers heel je leven meedragen.

▶ Wat is een seminarie?

In de vakgebonden seminaries (economie, wetenschappen of wiskunde) gaan leerkrachten en leerlingen op een andere manier aan de slag met de leerstof, vaardigheden en inzichten die ze in de hoofdvakken verworven hebben. De klemtoon ligt er op zelfstandig werk, onderzoeksvaardigheden en op het gebruik van alternatieve, actieve werkvormen.

5.1 LESSENTABEL SOCIALE EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN

	<i>5de jaar</i>	<i>6de jaar</i>
Godsdienst	2	2
Geschiedenis	1	1
Lichamelijke opvoeding	2	2
Nederlands	4	4
Frans	3	3
Engels	2	2
Wiskunde	3	3
Aardrijkskunde	1	1
Natuurwetenschappen	4	4
Sociale wetenschappen	4	4
Integrale opdrachten	6	6

5.2 INTEGRALE OPDRACHTEN OF IO

In het vak *integrale opdrachten* of *IO* ontwikkel je als leerling sociale, technische, organisatorische, creatieve en expressieve vaardigheden. Je leert natuurwetenschappelijke en sociaalwetenschappelijke thema's onderzoeken en sociale activiteiten organiseren aangepast aan verschillende doelgroepen en contexten. Je werkt in groep of zelfstandig aan concrete opdrachten. De theorie uit vakken zoals sociale wetenschappen of natuurwetenschappen wordt hier toegepast.

ONDERSCHIED ASO EN TSO

Op onze school bieden we zowel de onderwijsvorm ASO (*Algemeen Secundair Onderwijs*) als TSO (*Technisch Secundair Onderwijs*) aan. Beide onderwijsvormen zijn een voorbereiding op het hoger onderwijs. Daarin verschillen zij dus fundamenteel van het BSO (*Beroepssecundair Onderwijs*) dat zoals de naam zelf zegt voorbereidt op een beroep, een job.

6.1 KENMERKEN VAN HET ASO

De benadering van de werkelijkheid (= de verschillende kennisgebieden) is theoretisch. Als ASO-leerling moet je theoretisch begaafd zijn en je aangesproken voelen door de theoretische benadering van de leerinhouden.

Het leren is niet in de eerste plaats gericht op het functionele, op het onmiddellijk maatschappelijke nut, maar op het verwerven van een inzicht in de vakgebieden en van een creatief-kritische houding tegenover de opgedane kennis.

Je doet als leerling dus geen praktijkervaring op, je leert niet met je handen werken, machines hanteren of een kunde die je meteen kan toepassen in een specifiek beroep of een concrete job.

6.2 KENMERKEN VAN STW

De studierichting STW (*Sociale en Technische Wetenschappen*) behoort tot de onderwijsvorm TSO, maar is net als onze ASO-richtingen een doorstromingsrichting. De richting STW bereidt je als leerling dus voor op studies in het hoger onderwijs.

Deze TSO-richting is dus qua leerinhouden niet te onderschatten. De basisvakken worden op een theoretische manier behandeld. In de specifieke vakken leren leerlingen verscheidene natuurwetenschappelijke en sociaalwetenschappelijke thema's te verwerken. In het vak *Integrale opdrachten* verwerven de leerlingen op een meer praktische manier competenties op het vlak van creativiteit, expressie en organiseren.

UITLEG BIJ STUDIERICHTINGEN IN HET ASO

7.1 VIER COMPONENTEN

Anders dan in de 2de graad bestaat elke ASO-studierichting in de 3de graad uit twee componenten. De afzonderlijke componenten worden hieronder besproken.

7.1.1 Economie

Waar in de aanvangsjaren (1ste en 2de graad) het vooral belangrijk was jou als leerling te helpen bij het verwerven van inzicht in en bij het participeren aan de wereld waarin je leeft, krijgt de leerstof *algemene economie* op voortgezet niveau een meer analytisch karakter. Die analyse moet leiden tot een inzicht in de kracht en de beperkingen van de markteconomie en inzicht in het vraagstuk waarom bepaalde economieën succesvoller zijn dan andere in het creëren van materiële welvaart en in de verdeling ervan, ook onder de zwakkeren.

Het deelvak bedrijfswetenschappen behandelt de verschillende aspecten (economische, juridische, boekhoudkundige en ethische) van het ondernemen. Dat gebeurt vanuit een nieuwe, dynamische visie op ondernemen.

Van de leerlingen die in de 3de graad voor een richting met economie kiezen, wordt verwacht dat zij ...

- ▶ ... belangstelling opbrengen voor economisch-maatschappelijke problemen;
- ▶ ... helder, logisch, analytisch en kritisch denken;
- ▶ ... over een referentiekader beschikken, dat de concepten bevat waarmee zij maatschappelijke verschijnselen vanuit een economisch perspectief kunnen beschrijven en verklaren. Dat referentiekader werd aangebracht tijdens de 2de graad.

7.1.2 Moderne talen

In een verenigd Europa twijfelt niemand aan het praktisch nut van vreemde-talenkennis: ze geeft toegang tot wetenschappelijke en culturele bronnen.

De grootste aandacht gaat in deze richting uit naar het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden: *luisteren, lezen, spreken* en *schrijven*. Maar daarnaast is er ook aandacht voor de reflectie op taal als dusdanig en maak je kennis met anderstalige literatuur (Frans – Engels – Duits).

In deze richting krijg je niet alleen de belangrijkste moderne vreemde talen onder de knie, je scherpt als leerling ook heel wat belangrijke levenshoudingen aan: spreekdurf, zelfvertrouwen, luisterbereidheid, beheersing van omgangsvormen, bereidheid om iets van jezelf prijs te geven in een gesprek, zin voor precisie en nuancering, en belangstelling voor andere culturen.

7.1.3 Wetenschappen

In de deelvakken *aardrijkskunde, biologie, chemie* en *fysica* leer je feitenmateriaal verzamelen en inzichtelijk verwerken. De inzichten die je zo verwerft, helpen je om de wereld, de natuur en de natuurverschijnselen rondom ons beter te begrijpen.

De extra kennis en vaardigheden die je zo opdoet, geven je een stevige basis om hogere studies in die richtingen aan te vatten.

7.1.4 Wiskunde

Wiskunde biedt middelen tot het begrijpen, het beschrijven, het verklaren en eventueel het beheren van systemen en situaties uit onze omgeving. Het gaat in het bijzonder om natuurverschijnselen (bv. in de natuurwetenschappen, beschrijving in de ruimte rondom), om technische realisaties (bv. automatiseringsprocessen) en om menselijke relaties (bv. het gebruik van statistische gegevens in de economie en in de media).

Wiskunde leert jou de vaardigheden om via het creëren van modellen de werkelijkheid te beschrijven, kritisch te toetsen en oplossingen te vinden. Los van de inhoud leer je ook belangrijke attitudes zoals zin voor nauwkeurigheid en orde, zin voor volledigheid, kritische zin, zelfstandigheid ...

In dit vak komt het denken in al zijn aspecten ruim aan bod. Door zijn deductieve opbouw en zijn grote aandacht voor het oplossen van problemen stelt het hoge eisen qua inzicht, doorzettingsvermogen, kritische zin en studie-ijver.

7.2 VIER STUDIERICHTINGEN EN HUN DOORSTROOMMOGELIJKHEDEN

De combinatie van twee componenten leidt in onze school tot vier ASO-richtingen, die juist door hun combinatie een apart profiel krijgen.

Na zijn secundaire studies kiest de student voor een professionele bacheloropleiding (3 jaar met onmiddellijke aansluiting op de arbeidsmarkt) of voor een academische bacheloropleiding (3 jaar, eerder gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek) en daarna een academische master (minimum 1 jaar).

Al onze studierichtingen bieden uitzicht op enorm veel mogelijkheden in het hoger onderwijs. Een volledige lijst is onmogelijk.

In de 3de graad besteden we een bijzondere zorg aan studiekeuzebegeleiding. De school beschikt over een documentatiecentrum waarin leerlingen informatie vinden over alle mogelijke opleidingen. Bovendien nemen we deel aan de SID-In dagen (grote infobeurs over hoger onderwijs).

Heel het proces van studiekeuzebegeleiding wordt mee ondersteund door de klastitularissen en het CLB. Bij hen kunnen de leerlingen ook terecht voor persoonlijk advies.

7.2.1 Economie - moderne talen

► Eigenheid

Deze studierichting combineert inzicht in het economische functioneren van de menselijke samenleving en de vervolmaking van de communicatieve vaardigheden in concrete maatschappelijke situaties. De economie is enorm geglobaliseerd. Een ruime talenkennis is dan ook onontbeerlijk. In het licht daarvan streven we in deze studierichting, naast een economische vorming, een meer uitgediepte talenkennis na.

We versterken de pool economie met twee extra uren seminarie economie in het 6de jaar. Het seminarie wil de leerlingen nog beter voorbereiden op economisch hoger onderwijs, zowel vakinhoudelijk als op vlak van vaardigheden.

Je kan ervoor kiezen om het pakket wiskunde uit te breiden van 3 tot 4 uur per week. Uiteraard toon je dan wel voldoende talent én motivatie voor dat vak.

► Leerlingenprofiel

Economie-moderne talen kan als een geschikte richting beschouwd worden voor:

- een leerling die voldoende belangstelling heeft voor aspecten van het economische leven en dat wil uiten via taal. De leerling zal dus ook een speciale aanleg vertonen voor talenstudie en interesse hebben voor intermenselijk contact.
- een leerling die eerder zakelijk ingesteld is, die praktisch zoekt naar orde, zin en samenhang en dat liefst doet via conversatie, discussie, onderhandelingen en schriftelijke communicatie.

► Wat nadien?

Op basis van de component **moderne talen**, geeft deze richting volgende uitwegen:

- professionele bachelor in onderwijs, secundair
- of academische bachelor en/of master:
  - ▶ in taal- en letterkunde
  - ▶ in politieke en sociale wetenschappen
  - ▶ in rechten
  - ▶ in journalistiek
  - ▶ in communicatiewetenschappen
  - ▶ in geschiedenis
  - ▶ in pedagogie of psychologie
- of bachelor in toegepaste taalkunde en/of master vertalen, tolken of meertalige communicatie

Op basis van de component **economie**, rekening houdend met het aantal uren voor economie en wiskunde, kunnen wij stellen dat onderstaande richtingen haalbaar zijn.

- bachelor in onderwijs secundair (vakken economie, handel ...)
- professionele bachelor in bedrijfsmanagement
- professionele bachelor in office management (o.a. secretariaat-talen, bedrijfstolken)
- bachelor en/of master in hotelmanagement
- bachelor in toerisme en recreatiemanagement
- bachelor in facilitair management

Economie - wiskunde

► Eigenheid

Deze richting voert de leerlingen binnen in de abstracte werkelijkheid van de wiskunde enerzijds en confronteert hen met de maatschappelijke, economische realiteit anderzijds.

In de economie worden denkbeeldige economische modellen opgebouwd als vereenvoudigde weergaven van de complexere economische realiteit. De opbouw daarvan gebeurt op een wiskundige wijze. De abstracte theorie van de wiskunde zal bij uitstek in het economische domein toegepast worden.

Dat brengt mee dat de studierichting in het bijzonder een beroep doet op het abstract-logisch denken en op de vaardigheid om wiskundige denkpatronen concreet op economische gegevens toe te passen.

In het 6de jaar kunnen de leerlingen uit deze richting kiezen tussen twee extra seminarie-uren economie of wiskunde. Daarnaast kiest de school voor één uur Duits, zowel in het 5de als het 6de jaar. Door het gewicht van Duitsland binnen de Europese Unie blijft de kennis van Duits belangrijk binnen de wetenschappelijke en de zakenwereld.

► Leerlingenprofiel

Deze richting is geschikt voor leerlingen die geboeid zijn door de abstracte wereld van de wiskunde (6 u.) enerzijds en door de complexe economische realiteit (4 u.) anderzijds.

De leerlingen beschikken over een stevige theoretische intelligentie en abstraherend vermogen. Ze zijn in staat om naar orde, zin en samenhang te zoeken door middel van modellen, tabellen, grafieken en symbolen.

De wilskracht om zich in een probleem vast te bijten en er een oplossing voor te zoeken, is een onontbeerlijke houding in deze richting.

► Wat nadien?

Door het aantal uren wiskunde (6 u.) biedt deze richting een goede voorbereiding voor academische bachelor en/of master in economische wetenschappen, toegepaste economische wetenschappen, toegepaste wetenschappen: handelsingenieur, toegepaste wetenschappen handelsingenieur in de beleidsinformatica, bachelor en/of master in de beleidsinformatica, bachelor en/of master in rechten.

Maar uiteraard zijn de hoger genoemde professionele bacheloropleidingen ook mogelijk (zie p. 12).

7.2.2 Moderne talen - wetenschappen

► Eigenheid

Deze richting combineert een taalkundig-literaire component met een exact wetenschappelijke en staat zo borg voor een evenwicht in de algemene vorming.

De specifieke denktraining die door de wetenschappen bevorderd wordt, zal een weerslag hebben op de wijze waarop de reflectie op de taalverschijnselen verloopt.

Een grondige kennis van vreemde talen zal de toegankelijkheid tot wetenschappelijke literatuur in andere talen mogelijk maken en internationale wetenschappelijke contacten vergemakkelijken.

Naast het ontwikkelen van actieve taalvaardigheid, zal men veel aandacht besteden aan het zelfstandig verwerken van aangepaste teksten.

► Leerlingenprofiel

De leerlingen met belangstelling voor de brede werkelijkheid (via aardrijkskunde, biologie, chemie en fysica) en voor de menselijke werkelijkheid (via de taal) vinden hier hun gading, evenals leerlingen die in deze combinatie een middel zien om wetenschappelijke literatuur in vreemde talen onder de knie te krijgen.

► Wat nadien?

- Voor verdere studies op grond van de component **moderne talen**, zie hoger in deze brochure bij *Economie-moderne talen* (zie p. 12).
- Rekening houdend met de component **wetenschappen** en met 4 u. wiskunde, denken wij aan richtingen als:
  - bachelor in milieuzorg
  - master in industriële wetenschappen
  - bachelor in biomedische laboratoriumtechnologie
  - bachelor en/of master in chemie
  - bachelor en/of master in biochemie
  - bachelor in voedings- en dieetkunde
  - bachelor en/of master in verpleegkunde, logopedie, farmacie
  - bachelor in chemie
  - bachelor in onderwijs secundair, kleuteronderwijs, lager onderwijs
  - bachelor en/of master in lichamelijke opvoeding en kinesiologicalische wetenschappen
  - of alle andere bachelor en/of master opleidingen waarvan geen specifieke voorkennis vereist is of waarvoor een basiskennis exacte wetenschappen verondersteld wordt.

7.2.3 Wetenschappen - wiskunde

► Eigenheid

In deze studierichting komt de exact-wetenschappelijke vormingscomponent het sterkst aan bod. Wiskunde is bij uitstek de wetenschap van het abstract, formeel denken.

In Wetenschappen - wiskunde wordt zowel de taalkundige als de wiskundig-symbolische beheersing van exacte formuleringen, wetmatigheden en technieken nagestreefd en ingeoefend.

Deze studierichting waarborgt een intensieve training in inductief en deductief denken.

Voor de uren van het keuzegedeelte opteerde de school voor:

- één uur Duits wegens het maatschappelijke belang van die taal.
- één uur extra versterking van de wetenschappelijke pool door 1 u. seminarie wetenschappen in het 5de jaar

In het zesde jaar kunnen de leerlingen kiezen tussen

- een seminarie wetenschappen (2 u.)
- of een seminarie wiskunde (2 u.)

► Leerlingenprofiel

Deze richting is geschikt voor leerlingen met belangstelling voor de verklaring van de natuurverschijnselen en voor de eigen abstracte wereld van wiskunde.

Deze leerlingen hebben interesse voor de samenhang van de omringende wereld, en voor het onderzoeken van de structuren en de orde ervan.

De leerlingen hebben een groot abstractievermogen en kunnen zich de reflex eigen maken om de nodige verbanden te leggen tussen de wetenschappen en de wiskunde. Ze kunnen nauwgezet en methodisch werken bij het oplossen van oefeningen en het uitvoeren van experimenten.

► Wat nadien?

Gemotiveerde leerlingen uit deze richting kunnen hogere studies aan die te maken hebben met wetenschappen en wiskunde.

Veel reeds opgesomde studierichtingen zijn uiteraard ook na Wetenschappen - wiskunde mogelijk. Bovendien biedt deze richting zeker ook toegang tot

- bachelor en/of master in wiskunde, informatica, fysica, chemie, biologie, biochemie, geologie, geografie
- bachelor en/of master in ingenieurswetenschappen
- bachelor en/of master in geneeskunde, tandheelkunde

UITLEG BIJ DE STUDIERICHTING SOCIALE EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN (STW)

► **Eigenheid**

In de studierichting *Sociale en technische wetenschappen* verkennen leerlingen de wisselwerking tussen mens, voeding en milieu en hun eigen positie daarbinnen. De wetenschappelijke onderbouwing daarvan gebeurt vanuit natuurwetenschappen en vanuit sociale wetenschappen.

De studierichting is opgebouwd rond het verwerven van competenties of vaardigheden die leerlingen onder de knie krijgen door een combinatie van denken en doen. Leerlingen ontwikkelen sociale, wetenschappelijke, organisatorische, creatieve en expressieve vaardigheden. Leerlingen leren sociaalwetenschappelijke en natuurwetenschappelijke thema's onderzoeken en persoonsgerichte activiteiten organiseren, gekoppeld aan verschillende doelgroepen en contexten.

► **Leerlingenprofiel**

Sociale en technische wetenschappen richt zich tot jongens en meisjes die sociaalvoelend zijn en die sociale vaardigheden willen ontwikkelen. Zij staan open voor relationele en sociale leerprocessen. Zij kunnen zich inleven in de gevoelswereld van anderen.

STW spreekt leerlingen aan die interesse hebben voor een concrete benadering van de natuurwetenschappen. Een basisinteresse in wetenschappen is dan ook belangrijk. Verder richt STW zich tot jongeren die eerder praktisch en creatief van aard zijn.

▶ Wat nadien?

Na STW zijn de leerlingen voorbereid op verdere studiemogelijkheden in de persoonsgerichte sector.

- ▶ In graduaatsopleidingen van het hoger beroepsonderwijs behoren de richtingen *verpleegkunde*, *orthopedagogie* en *maatschappelijk werk* tot de mogelijkheden. Zo'n opleiding verloopt modulair, duurt ongeveer drie jaar en leidt tot een graduaatsdiploma.
- ▶ secundair na secundair (Se-n-Se) op TSO-niveau, zoals onder meer: leefgroepenwerking, internaatswerking, animatie in de ouderenzorg. Deze opleidingen leiden snel tot een beroep.
- ▶ bachelor in verpleegkunde
- ▶ bachelor in voedings- en dieetkunde
- ▶ bachelor in hotelmanagement
- ▶ bachelor in onderwijs
  - ▶ kleuteronderwijs
  - ▶ lager onderwijs
  - ▶ secundair
- ▶ bachelor in sociaal werk
- ▶ bachelor in orthopedagogie
- ▶ bachelor in facilitair management
- ▶ bachelor in sociale readaptatiewetenschappen

OVERGANG VAN 2DE NAAR 3DE GRAAD

Welke studiekeuze kan je maken als je de 2de graad in een bepaalde richting hebt afgerond? In principe kan je nog alle kanten uit, maar uiteraard zijn sommige overgangen minder evident en moet je een leerstofachterstand inhalen.

2DE GRAAD ASO

3DE GRAAD ASO

Economie
met aanvullend
pakket *wiskunde*
(5 u. wiskunde)

Economie - wiskunde

*zonder problemen of
leerstofachterstand*

Economie - moderne talen
(met 3 u. wisk.)

Economie - moderne talen
(met 4 u. wisk.)

Moderne talen - wetenschappen

Wetenschappen - wiskunde

*mits een sterke motivatie voor
wetenschappen*

Economie
met aanvullend
pakket *economie*
(5 u. economie)

Economie - moderne talen
(met 3 u. wisk.)

Economie - moderne talen
(met 4 u. wisk.)

Moderne talen - wetenschappen

mits motivatie voor wiskunde

Economie - wiskunde

*mits heel goede cijfers voor
wiskunde en een sterke motivatie*

Wetenschappen - wiskunde

*mits heel goede cijfers voor
wiskunde en wetenschappen en
een sterke motivatie*

Wetenschappen

Moderne talen - wetenschappen

Wetenschappen - wiskunde

Economie - moderne talen
(met 3 u. wisk.)

*Basisbegrippen van economie in
te halen*

Economie - moderne talen
(met 4 u. wisk.)

*Basisbegrippen van economie in
te halen*

Economie - wiskunde

*Basisbegrippen van economie in
te halen*

2DE GRAAD TSO

3DE GRAAD TSO

STW

STW

Legende

Gewone overgang

Overgang zonder noemenswaardige moeilijkheden

Moeilijke overgang, mogelijk moet er leerstof ingehaald worden.

10.1 ALGEMENE TIPS BIJ JE KEUZE

- ▶ Zorg dat je echt achter je keuze staat. Je moet weten wat je wil, maar ook willen wat je kiest. Je moet dus op de eerste plaats weten waarom je een bepaalde richting kiest.
- ▶ Je zoekt naar een studierichting waar je met jouw capaciteiten, interesses en persoonlijkheid het best tot ontplooiing komt; je kiest zeker niet voor gemakkelijksoplossingen. De gemakkelijkste oplossing is niet altijd de beste met het oog op een latere studie- of beroepskeuze.
- ▶ Het kiezen van een bepaalde studierichting betekent niet dat je in een bepaald vak al echt gespecialiseerd wordt, zeker niet als je een doorstromingsrichting volgt. Daarin streeft men vooral naar een ruime, algemene ontwikkeling. De specialisatie komt pas in het hoger onderwijs.
- ▶ Ook is het niet zo in het secundair onderwijs dat de studierichting die je gevolgd hebt, bepaalt of je zal slagen of niet in het hoger onderwijs. Hoe je die studierichting gevolgd hebt, is veel belangrijker. Iemand die heeft leren werken, die zich heeft leren inzetten, die geleerd heeft hoofdzaken van bijzaken te onderscheiden, die heeft leren syntheses maken ... is beter voorbereid op studies in het hoger onderwijs, dan diegene die dat niet heeft geoefend. En dat is niet afhankelijk van de gekozen studierichting.

Heel wat mensen kunnen je bij het kiezen helpen en ze willen dat ook graag doen.

- ▶ Je ouders
Met hen moet je toch eens goed praten over je mogelijkheden en over je eigen verwachtingen.
- ▶ Je leerkrachten
Ze hebben je reeds geruime tijd leren kennen en ze zullen aan je ouders en jezelf hun mening over je mogelijkheden en kansen geven.
- ▶ Het CLB
Deze mensen hebben je ook gevolgd tijdens je schoolloopbaan. Zij delen ook mee wat hun mening is.

DELIBERATIEBESLISSINGEN

Op het einde van het 4de jaar kan de klassenraad de volgende deliberatiebeslissingen nemen.

▶ **A-ATTEST**

Je mag overgaan naar het 5de jaar. De klassenraad en het CLB geven een advies over een fundamenteel gedeelte of studierichting.

Je ouders en jezelf nemen een definitieve beslissing.

▶ **B-ATTEST**

Dat betekent dat je wel geslaagd bent maar dat je niet om het even welke richting mag kiezen. Het attest vermeldt welke richtingen je NIET mag volgen. Je mag ook het jaar overdoen.

▶ **C-ATTEST**

Dat attest betekent dat je niet geslaagd bent en dat je het jaar zult moeten overzitten.

Middenschool	Bovenbouw
Pastoor Pitetlaan 28	Prof. Scharpélaan 23
3130 Betekom	3130 Betekom
016 56 81 27	016 56 96 44
sjib.middenschool@sjib.be	sjib.bovenbouw@sjib.be